

Uitvaart rond het midden v

Wanneer een zieke persoon heel erg ziek was, werd de pastoor van de parochie verwittigd. Hij zou dan het sacrament van de zieken toedienen. Ze zegden dat de zieke "bediend" werd. (Nu wordt het sacrament van de zieken toegevend, wanneer de zieke nog niet stervende is. Zelfs samen met een groep in een WZC)

Bij een overlijden gingen de naasten geburen dit melden bij de verdere geburen. Intussen maakten de vrouwen allerlei afspraken om het getroffen gezin te helpen. De families die ver woonden, werden per brief of per telegram verwittigd. (dit was een dure aangelegenheid.....)

Een begrafenisondernemer bestond toen nog niet. De kloosterzusters van het dorp, verzorgden het afgestorven lichaam en stonden de familie bij in hun verdriet. De geburen sprongen bij om het huis netjes te poetsen en ook om, iedere avond tot de begrafenis, een rozenkrans te bidden in huis. Later werd deze rozenkrans gebeden in de halfdonkere kerk met familie, vrienden en kennissen. Na het bidden van de rozenkrans werd er door de mannen uit de geburen, thuis gewaakt bij het lichaam van de afgestorvene. Intussen was er al een schrijnwerker van het dorp gekozen die de doods-kist zou timmeren. De grafdelver werd verwittigd, want hij moest met de schop 2 meter diep graven.

De overledene "groeten" of zoals men zei "een kruisje geven" kon tijdens de drie dagen voor de begrafenis in het sterfhuis. (=woonplaats van de overledene) op ieder uur van de dag. Ook werd er onder de mannen van de geburen geloot wie de klokken moest luiden en wie aangeduid werd als drager om naar de kerk te gaan. (Als er zonen waren van de afgestorvenen droegen zij meestal de kist)

Als de afstand van de kerk te groot was, werd er een lijkwagen (=corbillard) met paarden (twee of meer) gehuurd, uiteraard met zwarte doeken op de paarden. De raampjes van de wagen waren gedrapeerd met zwarte gordijntjes en flambouwen buiten op de wagen. Ook de menner droeg gepaste kledij. Sommige parochies hadden zulke wagen die men kon huren. Een echte paardenliefhebber had soms ook zo'n wagen die op die momenten ook kon aantreden. (Nu nog te bezichtigen in het rijtuigmuseum in Bree en in de kerk van Vucht in Maasmechelen). Mensen die het niet zo breed hadden of zuiniger waren, gebruikten paard en kar. De kist werd dan op een paar schoven stro op de kar geladen en vervoerd tot aan de rand van het dorp. Dan werd de kist gedragen volgens ieders mogelijkheden. Nadien werden die schoven stro in de gracht of elders gedumpt.

Als de overledene een man of een vrouw was, gebeurde het klokkengelui anders. Zelfs als het iemand was van de dorpskern of van verder gelegen woningen werd er anders geluid. (Een soort berichtgeving aan de bevolking) Als de afgestorvene een man was, bleef de echtgenote thuis samen met nog enkele vrouwen van de familie om te rouwen. Zij ging niet mee naar de eredienst in de kerk.

In de kerk had de koster een drukke dag. Hij behing alle wanden van het koor met zwarte doeken en zorgde dat de klokkenluiders en de dragers de juiste procedures volgden. De koster was meestal ook de organist en zanger. Hij zorgde voor veel kaarsen die rond de katafalk stonden en uiteraard voldoende wierook en wijwater. De uitvaartdienst werd meestal opgedragen met drie priesters. De priesters van de parochies in de buurt kwamen meestal helpen

(De meeste parochies hadden ook een kapelaan), Ze droegen allemaal mooie zwarte kazuifels. De misdienaars van dienst, die meestal op school zaten, mochten uit de school blijven om de mis te dienen, ook met zwarte rok en schouderdoek.

De gedachtenisprentjes die tijdens de offerande werden uitgedeeld, waren opgesteld met teksten die uitgebreid droef en spiritueel waren, omkaderd met een zwarte rouwrand.

Na de "begrafenismis" ging de hele stoet met familie, kennissen en vrienden, onder begeleiding van de pastoor, naar het kerkhof. Daar had nog een plechtigheid plaats met enkele gebeden, of een toespraak of, in geval van een oudstrijder, werd de last post geblazen. Daarna werd de kist in het graf neergelaten met een laatste besprenkeling met wijwater door de pastoor en een kruisje van familieleden, vrienden en kennissen.

Aan de uitgang van het kerkhof stond de naaste familie om "condoleances" in ontvangst te nemen en de mensen uit te nodigen op de koffietafel. Deze had plaats in het sterfhuis of later in de parochiezaal. De koffietafel was oorspronkelijk bedoeld voor de mensen die een verre verplaatsing gemaakt hadden om de uitvaart mee te maken. Later groeide dit uit tot een echte broodmaaltijd met nog allerlei drank. Op sommige plaatsen zelfs een warme maaltijd.

De familie moest in de rouw gekleed gaan gedurende 6 weken of soms 6 maanden (afhankelijk van het plaatselijk gebruik). De mannen konden alleen 's zondags rouw dragen (in de week droegen ze uiteraard werkkleding) De kinderen die naar school gingen, kregen een rouwlintje, op hun kraag of om de arm.

5 OP DE VOORGROND EEN LAATSTE MOMENT IN GODS HANDEN

De traditie van de Kerk kent de laatste sacramenten, maar vandaag ontstaan nieuwe al dan niet christelijke rituelen

7 CULTUUR OMDA ONS WEE KAN VOEL

De vzw Reveil k... een jaarlijks tijd... de aanloop naar... brengt over lev...